

LUOKANOHJAAJAN TUNTI, 7. LK (9. tunti)

Tunnin aihe: HYVÄT TAVAT

1. Pohjusta tunnin aiheeseen

2. Hyvien tapojen huoneentaulu

- ohje ohessa
- ota mukaan kartonkia, liimaa, värikyniä

3. Käydään keskustellen läpi käyttäytymistapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia oheisten kalvojen avulla.

Hyvät tavat

Hyvät käytöstavat ovat tärkeä perusedellytys hyvälle ihmissuhteille niin opiskelussa, työssä kuin vapaa-aikanakin. Käyttäytymissäännöt ja normit on tarkoitettu helpottamaan elämää.

Yhdessä toimimisen pelisääntöjä on opittu kotona ja koulussa. Ammattiin opiskelun alkuvaiheessa on hyvä tähdentää, että hyvä käytös on myös osa ammattitaitoa.

Hyviä käytöstapoja voidaan oppia. Parhaisiin tuloksiin päästään, jos käyttäytymistä säätelevät sisäiset motiivit eikä pakotettu ulkoisten normien toteuttaminen.

Opiskeluryhmä voi päättää harjoitella näitä taitoja yhteisesti tutussa turvallisessa ympäristössä. Ystävällisyyden ja huomaavaisuuden voi aloittaa tervehtimisestä. Hyviin tapoihinhan kuuluu, että tuttuja tervehditään!

Hyvään käyttäytymiseen kuuluu myös toisen mielipiteen kuuntelu. Myös oman mielipiteen ilmaiseminen rakentavalla tavalla on tärkeä taito. Aina ei siis tarvitse olla asioista samaa mieltä tullakseen hyväksytyksi.

Tästä syystä on hyvä harjoitella sekä toisen mielipiteen hyväksymistä ja arvostamista että oman mielipiteen ilmaisua.

Lähde: <http://www.edu.fi/page.asp?path=498,529,24588,24589,39827,39829,39935>

HYVIEN TAPOJEN HUONEENTAULU

1. Ensin jokainen oppilas miettii ja kirjoittaa paperille viisi omasta mielestään tärkeintä hyvää käytöstapaa.
2. Sen jälkeen oppilaat jaetaan neljän hengen ryhmiin. Ryhmät valitsevat äsken kirjoittamistaan hyvistä tavoista viisi tärkeintä.
3. Ryhmien valitsemat hyvät tavat kirjoitetaan taululle.
4. Taululle kirjoitetuista hyvistä tavoista valitaan edelleen viisi koko luokan mielestä tärkeintä käytöstapaa. Näistä käytöstavoista kootaan luokalle hyvien tapojen huoneentaulu. Huoneentaulu voidaan tehdä kartongille, koristella ja laittaa luokan seinälle.

Kultainen käytös 1950-luvulla

"Jos ovesta astuu nainen, herrasmies ei ainoastaan anna hänelle tilaa, vaan nostaen hattuaan pitää hänelle ovea auki."

"Ihminen, joka jauhaa purukumia tai kulkee kadulla suu täynnä makeisia, haukaten omenaa tai nuoleskellen jäätelöä, vie ajatukset hyvin helposti märehähtävään eläimeen."

"Nainen voi aivan hyvin nyökäyttää päätään huomaamisen merkiksi jo ennen kuin asianomainen on varmasti päättänyt ryhtyä hatun nostamiseen."

"Hyvän kasvatuksen saanut ihminen ei lauleskele, ei vihellä eikä puhu niin äänekkäästi kadulla, että toiset voivat seurata hänen mielialansa ilmauksia tai kuulla hänen mielipiteitään."

"Kenenkään ei sovi ryhtyä heti pitämään yksinpuhelua ja siten riistää yleinen keskustelumahdollisuus toisilta. Jokaisen on kuitenkin osallistuttava keskusteluun. Lapset eivät saa tulla näkyviin muuta kuin jonkun vieraan erityisestä toivomuksesta."

"Sunnuntain ohjelma on hyvä suunnitella jo aikaisemmin, jotta päivän kulkuun sisältyisi jonkinlaista rauhallista levon tunnetta, joka ehdottomasti kuuluu sivistyskodin pyhäpäivän tunnelmaan."

"Hyviin perhetapoihin tottunut henkilö kunnioittaa siis myös toisten yöunta."

"Jos naisvieras on kutsuttu kesähelteellä iäkkäämmänpuoleisen pariskunnan kotiin, jossa ei ole totuttu uudenaikaisiin hassutuksiin, hänen ei pidä hypätä purjeveneestä shortseissa, yläruumis puolialastomana, eikä miesväen säärikarvojaan näytellen, vaikka olisi kysymyksessä vain pikavierailu kahvikestien muodossa."

"Nainen saa polttaa ainoastaan aloillaan ollessaan, mutta ei koskaan ulkosalla, esim. kävelyllä kadulla tai ollessaan liikkeellä julkisilla paikoilla."

"Sinutteluvimman kasvannaisena, joka olisi syytä poistaa, ovat joukkosinutteluehdotukset, paitsi jos kyseessä on yhteinen järjestö, yhdistys, tms., jonka kitkattomalle toiminnalle on eduksi, jos sen jäsenet ovat kaikki keskenään toisilleen sinuja."

"Ihmiset ovat yleensä paljon vähemmän kiinnostuneita vieraan omasta persoonasta kuin hän itse. Hänen ei siis tule ensimmäiseksi alkaa kuvailla itseään."

"Jos kirje on hyvin intiimiä laatua, on ehkä paikallaan pyytää anteeksi kirjoituskoneen käyttöä."

Kultainen käytös puoli vuosisataa myöhemmin

- Mies avaa yhä oven naiselle ja nuorempi vanhemmalle, mutta hattua ei toimitukseen edellytetä. Tietysti, jos miehellä sattuu olemaan hattu, on kohteliasta, että hän ainakin koskettaa sen lieriä.
- Kadulla syömistä ei pidetä pahana. Poikkeuksena on silti häiritsevä juopottelu, joka on kielletty järjestyslaissa.
- Nykyään tervehtimissääntöjä tärkeämpää on, että ylipäättään tervehtii. Usein tervehtiminen tapahtuu yhtä aikaa.
- Kadulla sopii nykyään käydä jopa puhelinkeskusteluja. Silti kohtelias vetäytyy syrjään puhumaan ja muistaa, ettei kännykkään tarvitse huutaa. On perusoikeus saada liikkua julkisilla paikoilla rauhassa.
- Nykyään lapsikin osallistuu keskusteluun, mutta hänen pitää malttaa myös kuunnella.
- Vaikka sunnuntaina onkin hyvä viettää lepopäivää, jos ei satu olemaan työssä, uusissa etikettikirjoissa ei enää ole sääntöjä sunnuntain varalle.
- Siistit shortsit sopivat mainiosti asuksi, kun vieraillaan esimerkiksi kesämökillä. Silti napapaita, liian avonainen kaula-aukko tai turhan minimittainen hame eivät sovi edes helteiselle maaseuturetkelle.
- Niin naiset kuin miehetkin tupakoivat ulkona, paitsi jos pöytään on katettu tuhkakupit tai sisälle on osoitettu selvä tupakointipaikka.
- Kiellettyjä puolituttujen keskustelunaiheita ovat myös politiikka, uskonto, raha ja seksi. Vain alle seitsemän tai yli 75-vuotiaalta saa kysyä ikää. Avo- ja avioliittoaikeet, lapsilykky ja lapsettomuus, laihduttaminen ja uudistunut ulkonäkö eivät ole aiheita, joista sopii kysellä edes huumorin varjolla.
- Sähköpostia ei käytetä kovin pitkien viestien tai ikävien uutisten välittämiseen. Puhelinsoitto tai tapaaminen on kohteliaampi tapa selvittää tilanne.

LUOKANOHJAAJAN TUNTI, 8. LK (9. tunti)

Tunnin aihe: HYVÄT TAVAT

- 1. Hyvät tavat -draamaharjoitus**
  - ohjeet ohessa

- 2. Keskustelutehtävä hyvistä tavoista pienissä ryhmissä**
  - ohjeet ohessa

HYVÄT TAVAT -DRAAMAHARJOITUS

1. Monista tilannekortit ja leikkaa ne valmiiksi (1 tilannekortti / ryhmä).
2. Luokka jaetaan 2-3 hengen ryhmiin.
3. Ryhmä suunnittelee pienen esityksen tilanteesta. Ryhmä voi toimia annetussa tilanteessa oikean tai väärän käytöstavan mukaisesti. Muu luokka miettii, käyttäytyttiinkö tilanteessa oikein. Jos ei, niin mikä meni vikaan.
4. Ryhmäläiset lukevat lopuksi luokalle tilannekortin.

Kätteleminen Oikean kättelyn oppii hallitsemaan ken tahtoo. Käsi ojennetaan toiselle turhia konstailematta, ei jäykästi vaan suoraan ja vapautuneesti. Tervehdittävän käteen tartutaan napakasti, mutta ei kuitenkaan niin napakasti, että luut rusentuvat ja vastapuolelta pääsee tuskankiljahdus.	Kätteleminen Oikean kättelyn oppii hallitsemaan ken tahtoo. Käsi ojennetaan toiselle turhia konstailematta, ei jäykästi vaan suoraan ja vapautuneesti. Tervehdittävän käteen tartutaan napakasti, ei niin pehmeästi, että vastapuolella tuntuu kuin kätensä olisi upottanut pullataikinaan. Näitäkin tervehtijöitä riittää vaikka moinen kädenanto ei synnytä kovinkaan vakuuttavaa kuvaa kättelijästä.
Kätteleminen Oikean kättelyn oppii hallitsemaan ken tahtoo. Käsi ojennetaan toiselle turhia konstailematta, ei jäykästi vaan suoraan ja vapautuneesti. On niitäkin, jotka tekevät tervehtimisestä todellisen pienoishäytelmän. Vastapuoli tarttuu ojennettuun käteen ja pitää sitä pitkään ..... kesken kaiken ei voi omaansakaan vetää pois. yhtenä tapana on tarttua kaksin käsin vastapuolen käteen ja lämmitellä sitä kämmenissä tuokion ja toisenkin	Kätteleminen Oikean kättelyn oppii hallitsemaan ken tahtoo. Käsi ojennetaan toiselle turhia konstailematta, ei jäykästi vaan suoraan ja vapautuneesti. On niitäkin, jotka tekevät tervehtimisestä todellisen pienoishäytelmän. Joku vatkaa tervehdittävän kättä ylös alas ja tuo siten julki ilonsa kohtaamisesta (ei oikein sovi suomalaiselle hillitylle käytökselle).

<p>Kätteleminen</p> <p>Oikean kättelyn oppii hallitsemaan ken tahtoo. Käsi ojennetaan toiselle turhia konstailematta, ei jäykästi vaan suoraan ja vapautuneesti. On niitäkin, jotka tekevät tervehtimisestä todellisen pienoishäytelmän. Joku vatkaa tervehdittävän kättä ylös alas ja tuo siten julki ilonsa kohtaamisesta (ei oikein sovi suomalaiselle hillitylle käytökselle).</p>	<p>Kuka ojentaa ensin kätensä</p> <p>Ylemmässä asemassa oleva ojentaa ensin kätensä alemmalleen, iäkäs nuorelle ja nainen miehelle. Meillä suomessa on toimittu hieman etikettien vastaisesti, kun on opetettu lapsille - antakaa kättä tädille. Näin lapsi oppi ojentamaan kätensä kaikille vieraille, vaikka kuinka iäkkäälle. Ojennettuun käteen on aina tartuttava. On äärimmäisen epäkohteliasta siirtää katseen toisaalla ja jatkaa keskustelua ikään kun ei olisi huomannut vastapuolen elettä. Kaikissa maissa ei kätellä yhtä herkästi kuin meillä. Vierasjoukkoon saapuva ei välttämättä kulje tervehtimässä jokaista kerrallaan, vaan saattaa esimerkiksi vain kumartaa kohteliaasti kohti paikallaolijoita. Kutsuilla kätellään aina ensin isäntäväki; vasta sitten käydään ojentamassa käsi mahdollisille arvovieraille ja muille mukanaoleville. Mikäli ”arvoasetelmat” eivät käy ilmi, voi vaikka muut kätellä järjestyksessä isäntäväen jälkeen. Hyvin suurissa tilanteissa ei ole tarpeen, eikä aikaakaan, tervehtiä jokaista läsnäolijaa.</p>
<p>Käsi paketissa</p> <p>Miten tulee tervehtiä henkilöä, jonka oikea käsi on vioittunut niin, ettei siihen voi tarttua? Viisainta on katsoa, kuinka asianomainen itse ratkaisee tilanteen. Missään tapauksessa ei kannata oikopäätä tarjota hänelle vasenta kättään, sillä saattaahan olla, että hän ei lainkaan tervehdi kätteleällä vaan esimerkiksi kumartamalla.</p> <p>Entä jos vastapuoli ojentaa vasemman kätensä tartutaanko siihen oikealla vai vasemmalla kädellä?</p> <p>Mikäli tervehdit luontevasti kummallakin, käytä vasenta, joskin voit aivan rauhallisesti tarttua ojennettuun vasempaan käteen myös oikealla kädelläsi.</p> <p>Mitä vähemmän kiinnitämme huomiota lähimmäistemme ruumiillisiin vammoihin, sitä parempi. Tärkeintä on, että tilanne sujuu luontevasti, ilman epäröintiä ja sähläviä liikkeitä.</p>	<p>Tervehtiäkö istualtaan vai seisten</p> <p>Mies nousee aina tervehtiessään seisomaan, samoin nuoret tytöt ja pojat. Kutsuilla isäntänä ja emäntänä tervehtivät vieraita aina seisten.</p>

<p>Kuka esitellään kenelle</p> <p>Havaitset olevasi tilanteessa, jossa sinun on saatettava tutuiksi kaksi henkilöä. Alat miettiä, mikä on oikea järjestys. Se on yksinkertaisen selkeä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mies esitellään naiselle. • Alemmassa asemassa oleva esitellään ylemmässä asemassa olevalle. • Nuori esitellään iäkkäälle. • Yksinäinen henkilö esitellään seurueelle. 	<p>Miten oppia teitittelemään kun on tottunut vain sinuttelemaan</p> <p>Nykypäivän nuorilla ei ole minkäänlaisia pulmia titteliin suhteen, jos hän on tottunut sinuttelemaan jokaista tielleen osunutta. Mutta kun lähdetään maailmalle tai kun tavataan ensi kertaa tyttö- tai poikaystävän vanhemmat, ei ole pahitteeksi hallita teitittelyn taitoa - varmuuden vuoksi.</p> <p>Nuorille armeija on mainio hyvien tapojen koulu. Siellä teititellään esimiehiä. Muiden nuorten sopii hankkia teitittelytaitoja jokapäiväisessä kanssakäymisessä. Esimerkiksi asiakaspalvelussa iäkäs asiakas voi sinutella nuorta myyjää, mutta myyjän on teititeltävä.</p>
--	---

ARKIPÄIVÄN HUOMAAMAISSUUTTA

Tervehtimisen taito

Tervehtiminen on kuulunut ihmisen käyttäytymiseen kaikissa kulttuuripiireissä luolakaudesta tähän päivään. Tavat joilla lähimmäisiä on tervehditty, ovat vaihdelleet aikakaudesta ja yhteisöstä toiseen

Tarvitaanko tervehtimiseen jokin erityinen taito? Ilman muuta. Hyvin suoritettu tervehtiminen osoittaa, että tervehtijällä on hyvä kasvatus, hänellä on seuraelämän varmuus, tyyliä ja ryhtiä. Mitä rakastettavampi tervehdys on, sitä parempi. Ole mieluummin liian kohtelias kuin hapan ja töykeä.

Saanko esitellä?

Ties mistä johtuu, että tämän päivän ihmisille juuri esittely tuntuu aiheuttavan pöytätapojen ohelle eniten sydämentykytyksiä. Miten haarukkaa käytetään - kenet esitellään ensin?

KESKUSTELUTEHTÄVÄ HYVISTÄ TAVOISTA

Luokka jaetaan neljän hengen ryhmiin. Ryhmille annetaan keskusteluaiheet. Lopuksi käydään yhteinen keskustelu aiheista.

Keskustelun aiheita

1. Mitä tavat oikeastaan ovat? Mitä tavoilla tarkoitetaan?
2. Millaisia ovat hyvät ja huonot tavat esimerkiksi kotona, koulussa, vapaa-aikana ja työssä?
3. Odotatko aikuisilta, nuorilta, vanhuksilta, miehiltä ja naisilta samanlaista käyttäytymistä?
4. Millaista käyttäytymistä odotat asiakaspalvelijalta ollessasi asiakkaana?
5. Milloin teitittely on sopivampaa kuin sinuttelu?
6. Mikä tavoissa ärsyttää - vai ärsyttääkö mikään?
7. Miten eri tavoin voi tervehtiä?
8. Laatikaa luokallenne luettelo vähimmäistavoista ja mahdollisista seurauksista, jos joku ei noudata niitä.
9. Kärskiikö yksilöllisyys, jos kaikkien pitää noudattaa hyviä tapoja?

LUOKANOHJAAJAN TUNTI, 9. LK (9. tunti)

Tunnin aihe: HYVÄT TAVAT

1. Suhtautumistapoja-harjoitus

- ohjeet ohessa

2. Käyttäytymisen testi

- Monista testi oppilaille.
- Käykää oikeat vastaukset yhdessä läpi.

3. Väitekortit

Suhtautumistapoja

Kesto: 5-10 min.

Osallistujat kulkevat huoneessa sikin sokin. Ohjaaja antaa erilaisia ohjeita, kuinka toisiin ihmisiin suhtaudutaan. Harjoituksen lopuksi ryhmässä keskustellaan, miltä erilaiset suhtautumistavat tuntuivat.

Ohjeita:

- Kuljet niin, ettet ole huomaavinasi ketään toisia ihmisiä.
- Kuljet siten, että vilkaiset nopeasti toista ja käännät pään heti pois.
- Katsot vastaantulevaa silmiin.
- Katsot vastaantulevaa silmiin ja hymyilet.
- Katsot vastaantulevaa, pysähdyt ja kerrot toiselle nimesi.
- Kuljet, pysähdyt jonkun kohdalla ja juttelet hetken hänen kanssaan vää vää - kielellä eli puhuessa käytetään vain vää-tavua eri äänensävyissä.
- Kuljet, pysähdyt jonkun kohdalla ja juttelet hetken hänen kanssaan siansaksakielellä.
- Kuljet ja pysähdyt välillä kättelemään vastaantulijoita.

Käyttäytymisen testi

	Kyllä	Ei
1. Tervehtiessä on kohteliasta katsoa toista silmiin.....	☐	☐
2. Työnantajan ei tarvitse antaa työtodistusta kesätyöstä.....	☐	☐
3. Julkisissa liikennevälineissä ei saa puhua kovalla äänellä.	☐	☐
4. Kahviloissa ei ole ikärajaa.....	☐	☐
5. Tervehdittäessä nainen ojentaa ensin kätensä.....	☐	☐
6. Haarukat katetaan ruokailijan oikealle puolelle.....	☐	☐
7. Häälahjaksi ei voi antaa rahaa.....	☐	☐
8. Spagettia saa syödä myös haarukalla ja veitsellä.....	☐	☐
9. Ruokailuvälineitä käytetään uloimmasta alkaen.....	☐	☐
10. Siskolle tai veljelle osoitetun kirjeen saa avata ja lukea.....	☐	☐
11. Invalidipaikoille ei saa istua, ellei ole invalidi tai vanhus.....	☐	☐
12. Taksissa on jonkun mentävä kuljettajan viereen etupenkille.....	☐	☐
13. Nainen saa tervehtiä istualtaan.....	☐	☐
14. Linja-autoissa saa syödä eväitä, ellei sotke.....	☐	☐
15. Jos ei ole käynyt rippikoulua, ei saa mennä naimisiin.....	☐	☐
16. Hammastikkuja saa käyttää aterian aikana.....	☐	☐
17. Takki päällä ei ole kohteliasta mennä sisätiloihin.....	☐	☐
18. Jos pöydässä ei ole tuhkakuppia, voi karistaa lautaselle.....	☐	☐
19. Junan makuuvaunussa ja laivan hytissä on esittäydyttävä matkakumppanille.....	☐	☐
20. Työpaikkahaastattelussa ei pidä kysellä palkasta.....	☐	☐
21. Oliiveja saa syödä sormin.....	☐	☐
22. Työpaikalle tarvitsee ilmoittaa vasta kolmantena päivänä sairastumisestaan.....	☐	☐
23. Vain morsian pitää pitää häissä valkoista pukua.....	☐	☐
24. Kattauslautaselta syödään alkuruoka.....	☐	☐
25. Vasenkätiset kättelevät vasemmalla kädellä.....	☐	☐

	Kyllä	Ei
26. Kahvilan pöydässä istuttaessa saa kammata hiuksiaan.....	☐	☐
27. Työpaikkahaastattelussa haastateltava ojentaa kätensä kättelyyn.....	☐	☐
28. Ruokalajit tarjotaan ruokailijan oikealta puolelta.....	☐	☐
29. Työpaikalla pitää nykyään sinutella kaikkia.....	☐	☐
30. Linja-auton kuljettajalla on oikeus pyytää..... henkilöllisyystodistusta.	☐	☐
31. Ruokailun saa aloittaa heti, kun istuu pöytään.....	☐	☐
32. Onnittelusähkeestä ei tarvitse kiittää.....	☐	☐
33. Jos työntekijä ei halua työtodistukseen arviota työnsä suorittamisesta, niin sitä ei saa työtodistukseen kirjoittaa.....	☐	☐
34. Kiinalaisessa ravintolassa on pakko syödä puikoilla.....	☐	☐
35. Emäntä ja isäntä ottavat vieraat vastaan oven luona.....	☐	☐
36. Kalanruodon saa ottaa suusta sormin.....	☐	☐
37. Jos kirje on avattuna pöydällä, saa sen lukea.....	☐	☐
38. Kahvilassa ei saa istua, ellei osta jotakin.....	☐	☐

Oikeat vastaukset voit tarkistaa seuraavalta sivulta.

Pisteet:

35-38	Käytöstavat huippukunnossa!
21-34	Oppia ikä kaikki, pärjää hienosti!
11-20	Hio vielä taitojasi, hyvä tulee!
0-10	Yritä huomenna uudestaan!

Jos et ole tyytyväinen tulokseen, niin muista, että tositilanteessa pärjää käyttämällä järkeäsi.

Oikeat vastaukset

1. K Kyllä
2. E Kyllä, jos työntekijä pyytää.
3. K Toisten juttujen kuuntelu häiritsee aina jotakuta.
4. E Voi ollakin, ainakin illalla ja yökahviloissa.
5. K Kyllä, poikkeuksena esimies ja vanha herra
6. E Ei vaan vasemmalle.
7. E Kyllä voi, mutta mieluiten sekkinä tai lahjakorttina.
8. K Kyllä, mutta spagetit on syytä pilkkoa.
9. K Kyllä, kauimpana lautasesta käytetään ensin.
10. E Ellei ole saanut lupaa.
11. E Saa istua, mutta paikka pitää luovuttaa tarvittaessa.
12. E Mieluiten takapenkille, jos tilaa on.
13. K Paitsi vanhempaa naista ja herraa.
14. E Eipä saakaan paitsi turistibusseissa pitkillä matkoilla.
15. E Siviiliavioliiton saa solmia.
16. K Jos on ihan pakko, mutta mieluiten aterian jälkeen.
17. K Fiksu jättää päällysvaatteet naulakkoon, jos sellainen on lähettyvillä
18. E Jos pöydässä ei ole tuhkakuppia, eikä sitä saa pyydettäessä, ei voi tupakoida.
19. E Ei välttämättä.
20. E Päinvastoin, ellei palkka ole selvillä, nyt on korkea aika kysyä.
21. K Niin saakin.
22. E Tapoihin kuuluu ilmoittaa heti!
23. K Mieluiten niin.
24. E Kattauslautaselta eli aluslautaselta ei syödä mitään.
25. E Eivät, vaan oikealla.
26. E Ei, siihen tarkoitukseen on naisten- ja miestenhuoneet.
27. E Haastattelija ojentaa käden ensin - jos ojentaa.
28. E Tarjoa aina vasemmalta.
29. E Ei, vaikka on yleistä.
30. K Jos epäilyä väärinkäytöksistä.
31. E Lämpimän ruuan syönnin voi aloittaa kun viereinen on saanut ruuan.
Jälkiruuan syönnin aloittavat kaikki yhtäaikaan.
32. E Kyllä kiitos kuuluu asiaan. Mieluiten kirjallisena.
33. K Tällöin työtodistukseen kirjoitetaan vain työsuhteen laatu ja kesto.
34. K Ei, haarukan ja veitsen voi pyytää, ellei niitä ole kattauksessa.
35. K Kyllä.
36. K Vain jos se on juuttunut.
37. E Ei ole luvallista, ellei erikseen kehoteta lukemaan
38. K/E Se on täysin kahvilan omistajan päätettävissä.

VÄITEKORTTI-MENETELMÄ

Tarvikkeet: Väitekortit ja vastaukset 4kpl (monisteet) ja jokaiselle oppilaalle pelimerkit (moniste)

1. Monista väitekortteja neljälle eri ryhmälle ja leikkaa ne irti toisistaan (20 väitekorttia jokaiselle ryhmälle).
2. Jaa luokka neljään ryhmään.
3. Väitekortit laitetaan pinoon sekoitettuna nurinpäin.
4. Yksi ryhmän jäsenistä valitaan pelinjohtajaksi, jonka tehtävä on lukea väite kerrallaan ääneen ja laittaa kysymys oikein päin pöydän keskelle. Pelinjohtaja antaa noin minuutin miettimisaikaa muille.
5. Jokaisella ryhmäläisellä on oma pelimerkki. Kun pelinjohtaja ilmoittaa ajan kuluneen sanomalla ”NYT”, ryhmäläiset ilmoittavat mielipiteensä väitteestä pelimerkillään.
  - a. Olen samaa mieltä - pelimerkki laitetaan kysymyslapun päälle.
  - b. Olen täysin eri mieltä - pelimerkki laitetaan mahdollisimman lähelle pöydän reunaa omalle kohdalle.
6. Pelinjohtaja lukee oikeat vastaukset monisteelta.

Lähteet:

<http://www.edu.fi/page.asp?path=498,529,24588,24589,39827,39829,39935,39941>

Puhakainen, R. (2004). Friidu. Tyttöjen ja naisten ihmisoikeudet. Helsinki: Setlementtinuorten liitto ry.

VÄITEKORTIT JA VASTAUKSET

<p>1. Mies ottaa hatun päästä, kun hän tervehtii. Vastaus: Oikein. Kun nainen kävelee vastaan, kohtelias mies nostaa niin lieri- kuin lippalakkiakin muttei urheilupipoa.</p>	<p>2. Tervehtiessä nainen ojentaa ensin kätensä. Vastaus: Oikein</p>
<p>3. Taksissa on jonkun mentävä kuljettajan viereen etupenkille. Vastaus: Väärin</p>	<p>4. Hammastikkuja saa käyttää milloin vain aterian aikana. Vastaus: Väärin</p>
<p>5. Oliiveja saa syödä sormin. Vastaus: Oikein. Säännön mukaan suuhun viedään ja otetaan pois samoilla välineillä: jos oliiveja syödään käsin, kivet voi poistaa sormin.</p>	<p>6. Jos kirje on avattuna pöydällä, kuka tahansa saa lukea sen. Vastaus: Väärin</p>
<p>7. Kahvilan pöydässä saa kammata hiuksiaan. Vastaus: Väärin</p>	<p>8. Vasenkätiset kättelevät vasemmalla kädellä. Vastaus: Väärin</p>
<p>9. Nainen saa tervehtiä istualtaan. Vastaus: Oikein. Varttuneemmat naiset saavat kätellä istualtaan. Nuoret tytöt nousevat seisomaan.</p>	<p>10. Ottimet (veitset, haarukat ja lusikat) käytetään uloimmasta alkaen. Vastaus: Oikein</p>
<p>11. Naisiin kohdistuva väkivalta on alempien sosiaaliluokkien ongelma. Vastaus: Parisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikissa sosiaaliluokissa. Se ei ole riippuvainen tulotasosta, koulutuksesta tai ammatista.</p>	<p>12. Naisiin kohdistuva väkivalta on useimmiten kertaluontoista ja ohimenevää: kuka tahansa voi joskus menettää malttinsa ja käyttäytyä väkivaltaisesti. Väkivalta loppuu, kun muutamme yhteen, menemme kihloihin, naimisiin tai kun saamme yhteisen lapsen. Vastaus: Parisuhdeväkivallalla on taipumus toistua ja raaistua suhteen jatkuessa. Väkivalta voi alkaa huomaamatta esimerkiksi henkisenä väkivaltana, usein se kuitenkin pahenee kerta kerralta. Väkivalta on useimmiten suunnitelmallista ja tavoitteellisesta, usein lyönnit kohdistuvat kehonosiin, jotka voidaan peittää. Riittävän kauan jatkuttuaan se saattaa johtaa uhrin kuolemaan.</p>

<p>13. Väkivalta on kahden ihmisen keskinäistä riitelyä.</p> <p>Vastaus: Riitelyyn liittyy aina neuvottelu tai sen mahdollisuus. Väkivalta tilanteessa ei neuvotella.</p>	<p>14. Jos väkivalta olisi todella vakavaa, nainen ilmoittaisi siitä viranomaisille.</p> <p>Vastaus: Väkivallasta on vaikeampi puhua, jos väkivallan tekijä on läheinen henkilö tai kumppani. Naiset hakevat apua ensisijaisesti epävirallisia reittejä, useimmiten puhumalla jonkun läheisen kanssa. Naisia hakataan keskimäärin 35 kertaa, ennen kuin he hakevat ulkopuolista apua.</p>
<p>15. Väkivaltaisuus johtuu päihteistä.</p> <p>Vastaus: Useat ihmiset käyttävät päihteitä, mutta he eivät silti käytä väkivaltaa. Päihtymystä käytetään usein selityksenä väkivallalle. Kuitenkin useat niistä, jotka käyttävät väkivaltaa päihtyneenä, käyttävät sitä myös selvänä.</p>	<p>16. Naisiin kohdistuva väkivalta ei ole yleistä</p> <p>Vastaus: Pari- ja läheissuhdeväkivalta on yleisin naisille vammoja aiheuttava väkivallan muoto. Suomessa kuolee vuosittain lähes 30 naista pari- ja läheissuhdeväkivallan uhrina, eli noin yksi nainen joka toinen viikko.</p>
<p>17. Perheen asiat ovat yksityisiä, eikä ulkopuolisilla ole oikeutta puuttua niihin.</p> <p>Vastaus: Perheessä tapahtuva väkivalta on lain mukaan rikos.</p>	<p>18. ”Seksuaalisen väkivallan tekijä on yleensä tuntematon mies, joka hyökkää uhrin kimppuun julkisella paikalla.”</p> <p>Vastaus: Tarua. Seksuaalisen väkivallan tekijä on yleensä uhrille ennestään tuttu ja luotettavaksi luultu henkilö. Suurin osa väkivallasta tapahtuu sisätiloissa, esimerkiksi kodeissa.</p>
<p>19. ”Vain kauniit ja seksikkäästi pukeutuvat naiset ja tytöt joutuvat seksuaalisen väkivallan kohteeksi.”</p> <p>Vastaus: Tarua. Seksuaalisen väkivallan uhriksi voi joutua poika, mies, nainen tai tyttö. Uhrin pukeutumisella, ulkonäöllä tai käyttäytymisellä ei ole mitään tekemistä seksuaalisen väkivallan kanssa. Väkivalta on vallan väärinkäyttöä eikä koskaan uhrin syytä. Vastuu tapahtuneesta on aina tekijän.</p>	<p>20. ”Seksuaalisen väkivallan kokeminen on varsin harvinaista.”</p> <p>Vastaus: Tarua. Seksuaalisen väkivallan kokeminen on yleisempää, kuin rikostilastot kertovat. Seksuaalista väkivaltaa esiintyy seurustelusuhteissa, avo- ja avioliitossa, ja se voi kohdistua myös lapsiin.</p>

VÄITEKORTIT

1. Mies ottaa hatun päästä, kun hän tervehtii.	2. Tervehtiessä nainen ojentaa ensin kätensä.
3. Taksissa on jonkun mentävä kuljettajan viereen etupenkille.	4. Hammastikkuja saa käyttää milloin vain aterian aikana.
5. Oliiveja saa syödä sormin.	6. Jos kirje on avattuna pöydällä, kuka tahansa saa lukea sen.
7. Kahvilan pöydässä saa kammata hiuksiaan.	8. Vasenkätiset kättelevät vasemmalla kädellä.
9. Nainen saa tervehtiä istualtaan.	10. Ottimet (veitset, haarukat ja lusikat) käytetään uloimmasta alkaen.
11. Naisiin kohdistuva väkivalta on alempien sosiaaliluokkien ongelma.	12. Naisiin kohdistuva väkivalta on useimmiten kertaluontoista ja ohimenevää: kuka tahansa voi joskus menettää malttinsa ja käyttäytyä väkivaltaisesti. Väkivalta loppuu, kun muutamme yhteen, menemme kihloihin, naimisiin tai kun saamme yhteisen lapsen.

13. Väkivalta on kahden ihmisen keskinäistä riitelyä.	14. Jos väkivalta olisi todella vakavaa, nainen ilmoittaisi siitä viranomaisille.
15. Väkivaltaisuus johtuu päihteistä.	16. Naisiin kohdistuva väkivalta ei ole yleistä.
17. Perheen asiat ovat yksityisiä, eikä ulkopuolisilla ole oikeutta puuttua niihin.	18. ”Seksuaalisen väkivallan tekijä on yleensä tuntematon mies, joka hyökkää uhrin kimppuun julkisella paikalla.”
19. ”Vain kauniit ja seksikkäästi pukeutuvat naiset ja tytöt joutuvat seksuaalisen väkivallan kohteeksi.”	20. ”Seksuaalisen väkivallan kokeminen on varsin harvinaista.”

PELIMERKIT

				
				
				
				
				